

Φῶτα - Ὀλόφωτα (1894)

Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

Ἐκινδύνευε νὰ βυθισθῆ εἰς τὸ κῦμα ἢ μικρὴ βάρκα τοῦ Κωνσταντῆ τοῦ Πλαντάρη, πλέουσα ἀνάμεσα εἰς βουνὰ κυμάτων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἤρκει διὰ νὰ ἀνατρέψῃ πολλὰ καὶ δυνατὰ σκάφη καὶ νὰ μὴ ἀποκάμῃ, καὶ εἰς ἀβύσσους, ἐκάστη τῶν ὁποίων θὰ ἦτο ἰκανὴ νὰ καταπίῃ ἕκατον καράβια καὶ νὰ μὴ χορτάσῃ. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ κατεποντίζετο. Ἄγριος ἐφύσα βορρᾶς, ὀργῶνων βαθέως τὰ κύματα, καὶ ἡ μικρὰ φελούκα, διὰ νὰ μὴν ἀρμενίζῃ κατεπάν' τὸν ἀέρα, εἶχε μαϊνάρει* (=μαζέψει) τὸ πανί της, καὶ εἶχε μείνει ξυλάρμενη* (=χωρὶς πανιά) καὶ ὠρτσάριζε* (=ἐπλεε κόντρα στον ἀνεμο με κατεθασμένο το πανί) κ' ἐδοκίμαζε νὰ κάμῃ βόλτες* (=πλαγιοδρομοῦσε). Τοῦ κάκου. Μετ' ὀλίγον ἢ θάλασσα ἐπῆρε τὸν ἐλεεινὸν φελλὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν της, καὶ ὁ ἀνεμος τὸν ἔσυρεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, καὶ ὁ Κωνσταντῆς ὁ Πλαντάρης ἐξέμαθεν* (=ξέχασε) εἰς τὴν στιγμὴν ὅσας βλασφημίας ἤξευρε καὶ ἠσχολεῖτο νὰ κάμῃ τὴν προσευχὴν του, ἐνῶ ὁ μικρὸς σύντροφός του, ὁ ναύτης Τσότσος, νέος δεκαεπτὰ χρόνων, ἐγδύνετο καὶ ἠτοιμάζετο νὰ πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐλπίζων νὰ σωθῆ κολυμβῶν, καὶ ὁ μόνος ἐπιβάτης των, ὁ ζωέμπορος Πραματῆς, ἔκλαιε καὶ εὕρισκεν ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον ν' ἀρμενίσῃ τις τόσῃν θάλασσαν διὰ νὰ πνιγῆ, ἀφοῦ ἡ γῆ ἦτο ἰκανὴ νὰ σκεπάσῃ μὲ τὸ χῶμά της τόσοι καὶ τόσοι.

Ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ τοὺς πόνους ἢ Μαχῶ, ἡ γυναῖκα τοῦ Κωνσταντῆ τοῦ Πλαντάρη, νεόγαμος, πρωτάρα. Ἡ Πλανταροῦ, ἡ πενθερὰ της, εἶχε καλέσει ἀπὸ τὸ βράδυ τῆς προλαβούσης ἡμέρας τὴν μαμμὴν τὴν Μπαλαλίαν καὶ τὴν ἐμπροσθινὴν τὴν Σωσάνναν. Αἱ δύο γυναῖκες, τεχνίτισσαι εἰς τὸ εἶδος των καὶ ἡ μήτηρ τοῦ συζύγου τῆς κοιλοπονούσης, φιλόστοργος, ὡς πᾶσα πενθερὰ ἣτις δὲν ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατον τῆς νύμφης της, ὅταν αὕτη εἶναι πρωτάρα, πρὶν βεβαιωθῆ ὅτι θὰ ἐπιζήσῃ τὸ παιδίον διὰ νὰ ἀσφαλισθῆ ἢ κληρονομία τῆς προικός, ἐπροσπάθουν ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ἀνακουφίσουν τοὺς πόνους τῆς ὠδινούσης. Καὶ εἶχεν ἀνατεῖλει ἤδη ἡ ἄλλη ἡμέρα καὶ ἀκόμη ἡ γυνὴ ἐκοιλοπύνει, καὶ ἡ μαμμὴ, ἡ ἐμπροσθινὴ καὶ ἡ πενθερὰ συνεπόνουν μὲ αὐτήν, καὶ ὁ καλογερόπαπας τοῦ Μετοχίου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἶχε λάβει ἐντολὴν νὰ ψάλῃ μικρὰν καὶ μεγάλην Παράκλησιν πρὸς βοήθειαν τῆς ὠδινούσης* (=της ετοιμόγεννης που πονούσε).

Τὸ σπιτάκι ἔκειτο ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ μικροῦ νησιδίου πρὸς μεσημβρίαν. Τὴν πρωίαν τῆς Παρασκευῆς, ἡ βάρκα τοῦ Πλαντάρη εἶχε φανῆ ἀντικρὺ ἀγωνιώσα εἰς τὰ κύματα, καὶ δύο παιδία τοῦ γιαλοῦ, ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ περνοῦν τὸν καιρὸν των κάτω ἀπὸ τὸν ἀρσανάν, μὴ γνωρίζοντα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἄλλην διατριβὴν ἀπὸ τὰς συρμένας ἔξω φελούκας, οὔτε ἄλλο παιγνίδι ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἤλθαν νὰ πάρουν τὰ συχαρίκια τῆς Πλανταροῦς, ἀκούσαντα τὴν εἶδησιν ἀπὸ πορθμεῖς* (=βαρκάρηδες, περαματάρηδες), οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀναγνωρίσει μακρόθεν τὴν βάρκαν. Καὶ τότε ἡ Πλανταροῦ εἶδε κ' ἐκάτάλαβεν ἀπὸ τὴν τρικυμίαν ὅπου ἦτο εἰς τὸ πέλαγος, ὅτι ἡ βάρκα ἀνεβοκατέβαινε εἰς τὰ κύματα κ' ἐκινδύνευε νὰ βουλιάξῃ, καὶ τότε ἐνόησε τί θὰ 'πῆ νὰ 'χῃ κανεὶς «*δυὸ χαρὲς καὶ τρεῖς τρομάρες*». Διότι διπλῆ μὲν χαρὰ θὰ ἦτο νὰ ἔφθανεν αἰσίως ὁ υἱός της, νὰ ἐγέννα μὲ τὸ καλὸν καὶ ἡ νύμφη της' τριπλῆ δὲ τρομάρα ἦτο ὁ κίνδυνος τοῦ υἱοῦ της, ὁ κίνδυνος τῆς νύμφης της καὶ ὁ κίνδυνος τοῦ προσδοκωμένου νεογνοῦ. Ἴσως δὲ θὰ ἦτο τετραπλῆ ἢ τρομάρα, ἂν προσετίθετο καὶ ὁ φόβος μήπως τυχὸν ἢ νύμφη της γεννήσῃ αἰσίως... θῆλυ.

* * *

Ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, εὐρίσκετο μονῆρες τὸ σπιτάκι, καὶ κάτω εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν ἦτο κτισμένον τὸ χωρίον. Διακόσια σπίτια ἀλιέων, πορθμέων καὶ ναυτῶν. Ἐν μίλιον ἀπειχε τὸ σπιτάκι ἀπὸ τὸ χωρίον. Ὑπῆρχε μικρὸς ἐπισφαλῆς ὄρμος, ἀλλὰ δὲν ἦτο λιμὴν. Ἐβλεπε μόνον πρὸς μεσημβρίαν. Ἡ ἀγωνία τῆς βάρκας τοῦ Πλαντάρη ἦτο ὀρατὴ ἀπὸ τὴν πολίχνην, ὀρατὴ καὶ ἀπὸ τὸν μεμονωμένον οἰκίσκον.

Ἡ Πλανταροῦ ἤρχισε τότε νὰ μέμφεται πικρῶς τὸν υἱὸν τῆς διὰ τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀποκοτιά του. Τί ἤθελε, τί γύρευε, τέτοιες μέρες, νὰ κάμη ταξίδι; Δὲν ἄκουε, ὁ βαρυκέφαλος, τὴ μάμμα του, τί τοῦ ἔλεγε. Ἀκόμη τὰ Φῶτα δὲν εἶχαν ἔλθει. Ὁ Σταυρὸς δὲν εἶχε πέσει στὸ γιαλό. Τὸν ἀβάσταχτο* (=ανυπομονησία) εἶχε; Δὲν ἐκαρτεροῦσε ὁ ἀπόκοτος δύο τρεῖς ἡμέρες, νὰ φωτισθοῦν τὰ νερά, ν' ἀγιασθοῦν οἱ βρύσες καὶ τὰ ποτάμια, νὰ φύγουν τὰ σκαλικαντζούρια; Καλὰ νὰ πάθῃ, γιατί δὲν τὴν ἄκουσε.

Ὅσον ὑψώνετο ὁ ἥλιος πρὸς τὸ μεσουράνημα, τόσον ἠύξανε καὶ ἡ ἀγωνία τῆς Πλανταροῦς. Ἡ νύμφη τῆς ὑποστηριζομένη ὀπισθεν ἀπὸ τὴν Μπαλαλοῦ καὶ κρεμαμένη ἔμπροσθεν ἀπὸ τὸν τράχηλον τῆς Σωσάννας, ἐμούγκριζεν ὡς ἀγελάδα. Ὁ ἄνεμος ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ πέλαγος, ἐφαίνετο ὅτι ἀπεμάκρυνε τὸ πλοιάριον ἀντὶ νὰ τὸ προσεγγίση εἰς τὴν ἀκτὴν. Ἡ βάρκα ὀλονὲν ἐξέπεφτε μακρύτερα, αἰσθητῶς εἰς τὸ βλέμμα. Εἰς τὴν νύμφην τῆς Ἡ Πλανταροῦ ἐφυλάχθη νὰ εἴπῃ τίποτε. Μόνον ἐξήρχετο συχνὰ εἰς τὸν ἐξώστην, προσποιουμένη ὅτι ἤθελε νὰ κουβαλήσῃ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο, καὶ ἔμενεν ἐπὶ μακρὸν κ' ἐκοίταζε. Δὲν ἐπανήρχετο εἰμὴ ἂν τὴν ἀνεκάλει* (=ξαναφώναζε) ἡ μαμμὴ ἢ Μπαλαλοῦ.

Ἐπλησίαζεν ἤδη μεσημβρία, καὶ ἡ ἀγωνία τῆς Πλανταροῦς ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον. Δὲν ἐφαίνετο πλέον νὰ ὑπάρχῃ ἐλπίς. Ὁ υἱὸς τῆς θὰ ἐπνίγετο ἐκεῖ εἰς τὸ ἄσπλαγχνον πέλαγος, καὶ τὴν νύμφην τῆς ὁμοῦ μὲ τὸ ἔμβρυον θὰ τὴν ἐσκέπαζεν ἢ «μαύρη γῆς».

Τέλος, ἡ γραῖα ἀπέκαμε. Ἡ βάρκα ἐγένετο ἄφαντη... Καὶ ἡ σύζυγος τοῦ υἱοῦ τῆς ἐγέννησεν... ἄρρεν. ὦ! τὸ στρίγκικο, τὸ κακοπόδαρο, ὦ! τὸ γρουσουζικο, ὅπου ψωμόφαγε τὸν πατέρα του! Πνίξτέ το! Σκοτῶστέ το! Τί τὸ φυλάτε; Πετᾶτέ το στὸ γιαλό, νὰ πᾶ νὰ βρῆ τὸν πατέρα του. Κι αὐτὴ, ἡ γουρουννοποδαρούσα ἢ μάμμα του, αὐτὴ ἢ πρωτάρη, ἢ στερεμένη* (=ἀκκληρη, στείρα), αὐτὴ ἢ λεχώνα ἢ λοχεμένη*(μτφ.= ἀκάθαρτη) !... Ἡμπορεῖς, μαμμὴ, νὰ τὴν καρυδοπνίξης, κειδὰ ποῦ θὰ ψοφολογήσῃ, στὸ κρεβάτι τῆς, νὰ στραμπουλίξης μὲ τὴ χεράρα σου καὶ τῆς κλήρας* (=το παιδί [αποδοκιμαστικά]) τὸ λαιμό, νὰ ποῦμε πῶς ἐγεννήθηκε πεθαμένο τὸ παιδί, καὶ πῶς ἡ μάμμα ἐτελείωσε, καθὼς κάθισε στὰ σκαμνιά* (=δύο σκαμνιά ὅπου καθόταν ἡ ετοιμόγεννη, για να "πέσει" το παιδί μέσα ἀπὸ το μεσοδιάστημά τους), ἢμπορεῖς;

* * *

Δὲν τὴν ἐσκέπασεν ἢ μαύρη γῆς τὴν ταλαίπωρον μητέρα ὁμοῦ μὲ τὸν καρπὸν τῶν σπλάγχων τῆς, καὶ τὸ πέλαγος ἴλεων δὲν ἐπνίξε τὸν πατέρα. Ὁ Πλαντάρης εἶχε τελειώσει πρὸ πολλοῦ τὴν προσευχὴν του, καὶ ὁ μικρὸς ναύτης ὁ Τσότσος εἶχε φορέσει ἐκ νέου τὸ ὑποκάμισον καὶ τὴν περισκελίδα του. Ὁ ζωέμπορος ὁ Πραματῆς ἐπέισθη ὅτι ἦτο καλὸς χριστιανὸς καὶ ὅτι ἦτο προωρισμένος νὰ ταφῆ εἰς εὐλογημένον χῶμα. Ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει περὶ τὸ δειλινόν, καὶ ὁ κυβερνήτης ἀνέλαβε τὸ κράτος του ἐπὶ τοῦ μικροῦ σκάφους. Ἐπιασε δυνατὰ τὸ τιμόνι καὶ μὲ τὰ πολλὰ ὀρτσαρίσματα ἤλθεν ἢ φελούκα εἰς μέρος ἀπαγκερόν* (=υπήνεμο), δίπλα εἰς τὴν ξηράν, ὀλίγα μίλια ἀπώτερον τοῦ μικροῦ ὄρμου. Διὰ τοῦτο ἡ βάρκα εἶχε γίνῃ ἄφαντος

εἰς τὰ ὄμματα τῆς Πλανταροῦς, ἣτις δὲν εἶχε παύσει ν' ἀγναντεύη ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἐξώστου. Ἔφθασε δὲ ἀσφαλῶς εἰς τὸν ὄρμον, εὐθύς ὡς ἔπεσεν ἐντελῶς ὁ ἄνεμος, βασίλευμα ἡλίου.

Δεύτερα συχαρίκια ἐπῆραν τῆς Πλανταροῦς. Ὁ υἱὸς τῆς, ἀποστάζων ἄλμην, κατάκοπος, θαλασσοπνιγμένος, ἔφθασεν εἰς τὸ σπιτάκι ἅμα ἐνύκτωσε, κ' ἐκεῖ μόνον ἔμαθε τὴν εὐτυχῆ εἶδησιν, ὅτι ἡ συμβία του τοῦ εἶχε γεννήσει κληρονόμον.

* * *

Τὴν ἐπαύριον ἦσαν Φῶτα. Τὴν ἄλλην ἡμέραν Ὀλόφωτα. Τὴν ἐσπέραν τῆς μεγάλης ἐορτῆς, ἅμα τῇ τριημερεύσει τῆς λεχοῦς καὶ τοῦ παιδίου, ἔβαλαν τὴν σκαφίδα κάτω εἰς τὸ πάτωμα καὶ τὴν ἐγένευσαν μὲ χλιαρὸν νερὸν βρασμένον μὲ δάφνας καὶ μὲ μύρτους. Ἐπρόκειτο νὰ τελέσουν τὰ «κολυμπίδια»* (=πλύσιμο νεογέννητου) τοῦ παιδίου.

Ἡ καλὴ μαμμὴ, ἡ Μπαλαλού, ἐξήπλωσε τὸ βρέφος μαλακὰ ἐπὶ τῶν ἠπλωμένων κνημῶν τῆς καὶ ἤρχισε νὰ λύη τὰ σπάργανα. Εἶχε νυκτώσει. Μία λυχνία καὶ δύο κηρία ἔκαιον ἐπὶ χαμηλῆς τραπέζης. Τὸ παιδίον, παχύ, μεγαλοπρόσωπον, μὲ ἀόριστον ροδίζοντα χρῶτα* (=ροδαλό δέρμα), μὲ βλέμμα γαλανίζον καὶ τεθηπός* (=φοβισμένο), ἀνέπνεε καὶ ἠσθάνετο ἄνεσιν, καθ' ὅσον ἀπηλλάσσετο τῶν σπαργάνων. Ἐμειδία* (=χαμογελοῦσε) πρὸς τὸ φῶς τὸ ὁποῖον ἔβλεπε, κ' ἔτεινε τὴν μικρὰν χεῖρα διὰ νὰ συλλάβῃ τὴν φλόγα. Τὴν ἄλλην χεῖρα τὴν εἶχε βάλει εἰς τὸ στόμα του, κ' ἐπιτίλιζεν, ἐπιτίλιζε. Τί ἠσθάνετο; Ἀπερίγραπτον.

Ἡ καλὴ μαμμὴ ἀφῆρεσεν ὅλα τὰ σπάργανα, ἀπέσπασεν ἀβρῶς τὴν φουσιτίσαν καὶ τὸ ὑποκάμισον τοῦ βρέφους καὶ τὸ ἔρριψεν ἀπαλῶς εἰς τὴν σκαφίδα. Ἦρχισε νὰ τὸ πλύνῃ καὶ νὰ ἀφαιρῇ τὰ ἅλατα, μὲ τὰ ὁποῖα τὸ εἶχε πιτυρίσει* (=πασπαλίσει) κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεως, ἀφοῦ τὸ εἶχεν ἀφαλοκόψει. Ἀφῆρεσε καὶ τὸ βαμβάκιον, μὲ τὸ ὁποῖον εἶχε περιβάλει τὰς παρεϊὰς καὶ τὴν σιαγόνα τοῦ παιδίου, διὰ νὰ κάμῃ ἄσπρα γένεια.

Ἔλαβε τὴν «μασά», τὴν σιδηρᾶν λαβίδα ἀπὸ τὴν ἐστίαν, καὶ τὴν ἔβαλε μέσα εἰς τὴν σκάφην διὰ νὰ γίνῃ τὸ παιδίον σιδεροκέφαλον.

Τὸ βρέφος ἤρχισε νὰ κλαυθυρίζῃ, ἐνῶ ἡ μαμμὴ ἐξηκολούθει νὰ τὸ πλύνῃ μαλακὰ, καὶ νὰ τὸ ὑποκορίζεται ἅμα: «Ὅχι, χαδούλη μ', ὄχι, χαδιάρη μ'! ὄχι κεφαλά μ', πάπο* (=αρσενικὴ πάπια) μ', χῆνὸ μ'!» Καὶ συγχρόνως ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ἡ μάμμη ἢ Πλανταροῦ καὶ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ φίλοι παρόντες, ἔρριπτον ἀργυρᾶ νομίσματα, διὰ ν' ἀσημώσουν τὸ παιδίον. Τὰ ἐπέθετον ἀβρῶς ἐπὶ τοῦ στέρνου καὶ τῆς κοιλίας τοῦ βρέφους, καὶ ὀλισθαίνοντα ἔπιπτον εἰς τὸν πάτον τῆς σκάφης.

Τὸ παιδίον δὲν ἔπαυε νὰ κλαίῃ, καὶ ἡ μαμμὴ τὸ ἐκολύμβιζεν ἀκόμη, τὸ ἐκολύμβιζε. Κολύμβα, τέκνον μου, εἰς τὴν σκάφην σου, κολύμβα, καὶ ἀπόβαλε τὴν ἄλμην σου εἰς τὸ γλυκὸν νερόν. Θὰ ἔλθῃ καιρὸς ὅτε θὰ κολυμβᾷς εἰς τὸ ἄλμυρόν κῦμα, καθὼς ἐκολύμβησεν ὄλος, χθὲς ἀκόμη, ὁ πατήρ σου μὲ τὴν σκάφην του. «Φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὁ Θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε, Κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν».

* * *

Τὴν ἐπαύριον, ἑορτὴν τῆς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἔμελλε νὰ βαπτισθῆ τὸ παιδίον, ἐπειδὴ εἶχε συμβῆ νὰ γεννηθῆ οὕτω τὰς παραμονὰς τῆς ἑορτῆς, πρὶν περάσουν ὅλως τὰ Φῶτα. Ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν, μετὰ τὰ κολυμπίδια, δεῖπνον παρετέθη εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ μαμμὴ ἐμάζωξε μετὰ προσοχῆς ὅλα τὰ ἀργυρᾶ κέρματα, ἡμιτάλληρα καὶ σβάντζικα* (=κέρματα εἴκοσι λεπτῶν) καὶ δραχμάς, τὰ ἐκομβόδεσεν εἰς τὸ μανδήλιόν της, ἐνῶ οἱ παρεστῶτες ἐφώναζαν γύρωθεν: «*Νὰ ζήση! σιδεροκέφαλος!*» καὶ ἐπηύχοντο εἰς τὴν μαμμὴ «*καλὴ ψυχὴ*».

Εἶτα ἡ Μπαλαλοῦ ἐσπόγγισε καλῶς τὸ παιδίον μὲ μέγα λευκὸν προσόψιον, τοῦ ἐφόρεσε καινούργιο καθαρὸν ὑποκαμισάκι καὶ ποδίτσαν, τὸ ἀνέκλινεν ἐπὶ τῶν κνημῶν της, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ περιβάλλῃ μὲ τὰ σπάργανα.

Ὁ ζωέμπορος ὁ Πραματῆς εἶχεν ἔλθει εἰς τὰ κολυμπίδια, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ γίνῃ ἀνάδοχος τοῦ βρέφους, εἰς μνήμην τοῦ προχθεσινοῦ ἐν θαλάσῃ κινδύνου καὶ τῆς διασώσεως.

Ὁ μικρὸς ναύτης ὁ Τσότσος εἶχεν ἔλθει ἕως τὴν θύραν, καὶ ἴστατο θεωρῶν μακρόθεν τὴν τελετὴν τοῦ κολυμβήματος. Ὁ γείτων ὁ Δημήτρης ὁ Σκιαδερός, πρωτεξάδελφος τοῦ Κωνσταντῆ τοῦ Πλαντάρη, δὲν εἶχε φανῆ εἰς τὴν οἰκίαν ἀπὸ πέρυσι, ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου. Ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐπῆρε τὴν γυναῖκά του τὴν Δελχαρῶ καὶ τὰ παιδιὰ του, ἐκ τῶν ὁποίων δύο ἐκράτει αὐτὸς ἀρμαθιαστὰ ἀπὸ τὴν μίαν χεῖρα, τὸ ἐν πενταετῆς καὶ τὸ ἄλλο τετραετῆς, τρίτον διετῆς ἔφερον ὑπὸ τὴν μασχάλην, ἐν πενταμηνίτικον βρέφος ἐβύζανεν εἰς τοὺς κόλπους της ἢ γυνὴ του, καὶ δύο ἄλλα ἐπτὰ καὶ ὀκτὼ ἐτῶν τὴν ἠκολούθουν κρατούμενα ἀπὸ τὸ φουστάνι της, κ' ἐπαρουσιάσθη χαμογελῶν, χαίρων διὰ τὴν χαρὰν τοῦ συγγενοῦς του, γεμᾶτος ἀπὸ εὐχὰς καὶ συγχαρητήρια.

Ἐκάθισαν ὅλοι εἰς τὴν τράπεζαν. Δεξιὰ ἡ Μπαλαλοῦ ἡ μαμμὴ, ἀριστερὰ ἡ μπροσθινὴ ἡ Σωσάννα, καταμεσῆς ὁ πατὴρ τοῦ νεογνοῦ. Δεξιόθεν τῆς Σωσάννας ἡ Πλανταροῦ, κατόπιν ὁ ζωέμπορος ὁ Πραματῆς καὶ δύο τρεῖς ἄλλοι. Τὸ λοιπὸν τοῦ χώρου κατείχετο ἀπὸ τὸν Δημήτρην τὸν Σκιαδερόν καὶ ἀπὸ τὴν φαμελιά του.

Ἦρχισαν νὰ τρώγουν. Τὰ παιδιὰ τοῦ Δημήτρη τοῦ Σκιαδεροῦ δὲν ἐταιριάζοντο εὐκόλα. Ἐφώναζαν, ἐγρίνιαζαν, κ' ἐθορυβοῦσαν. Τὸ ἕνα ἤθελε τσιτσι, δὲν ἤθελε μαμμὰ. Τὸ τρίτον κλαυθμυρίζον ἐζήτηι βρῦ* (=νερό). Τὸ τέταρτον ἤθελε γλυκό, δὲν τοῦ ἤρεσκε τὸ τυρί. Ἡ ταλαίπωρος ἡ λεχὼ ὑπέφερε κάπως ἀπὸ τὸν θόρυβον. Ἦρχισαν αἱ προπόσεις. Ἦρχοντο εἰς τὸν πατέρα νὰ τοῦ ζήση καὶ εἰς τὴν λεχὼ «*καλὴ σαράντιση*». Πρῶτη ἔπιεν ἡ μαμμὴ, δεύτερος ὁ πατὴρ, τρίτη ἡ γραῖα Σωσάννα ἡ μπροσθινὴ.

Ὅταν ἤλθεν ἡ σειρὰ τῆς Πλανταροῦς νὰ πῆ εἰς τὴν ὑγείαν τῆς νύμφης της, εὐχήθη μὲ τρεῖς διαφόρους τόνους φωνῆς:

—Ἐβίβα, νύφη, μὲ καλὸ νὰ σαραντίσης... Κι ὅ,τ' εἶπα, παιδάκι μ'... ἀστοχία στὸ λόγο μου!

(1894)